

Bijlage 1. De indicatoren van de aandachtswijken

Om vast te stellen in welke wijken de grootste cumulatie van problemen en achterstanden optreedt zijn de gegevens in beschikbare bronnen op 4-cijferige postcodeniveau onderzocht op hun relevantie voor de wijkenproblematiek. Hierbij is gekozen voor 4pc-niveau en niet voor de wijk- en buurtindeling van gemeenten, omdat op 4pc-niveau meer gegevens beschikbaar zijn. Ook is het op 4pc-niveau mogelijk om de ontwikkeling van indicatoren in de tijd te volgen¹.

De analyse van beschikbare indicatoren heeft geresulteerd in de selectie van 18 indicatoren om de aandachtswijken te selecteren (zie tabel 1). Deze indicatoren zijn geclusterd naar 4 thema's, te weten :

- Sociaal-economische achterstanden bij huishoudens,
- (Sociale) leefbaarheidsproblemen, zoals ervaren door wijkbewoners,
- Fysieke achterstanden in de woningvoorraad, en
- Fysieke problemen volgens de wijkbewoners.

Om tot een totaalscore voor een gebied te komen zijn de gestandaardiseerde scores van de indicatoren per thema van een gelijk gewicht voorzien. Ter verduidelijking: de drie indicatoren binnen het thema sociaal-economische achterstanden bijvoorbeeld tellen dus even zwaar mee als de zeven indicatoren binnen het thema fysieke problemen.

De uitkomst van de analyse is een lijst van 140 aandachtswijken met cumulatie van problemen en achterstanden, bestaande uit ruim 320 pc-gebieden. De pc-gebieden met minder dan 1000 woningen zijn hierbij buiten beschouwing gebleven en de pc-gebieden van de gemeenten buiten de G-31 zijn samengevoegd.

Binnen de 140 wijken zijn de 40 wijken (met in totaal 83 pc-gebieden) geselecteerd met de laagste scores op pc-niveau. Opgemerkt dient te worden, dat niet alle pc-gebieden waar een wijk uit bestaat in de top 40 hoeven voor te komen.

Om de vele indicatoren overzichtelijk te presenteren, - met name voor de sociale en fysieke probleeminidiatoren -, is in de tabellen 2 en 3 de volgende clustering gemaakt van 18 naar 9 indicatoren:

- aparte vermelding van de drie indicatoren op sociaal-economisch gebied: huishoudinkomen, percentage huishoudens met lage opleiding en percentage werkenden (3),
- clustering van de drie indicatoren m.b.t. fysieke achterstanden in de woningvoorraad tot één index,
- clustering van de indicatoren over sociale leefbaarheidsproblemen (overlast) tot één index,
- clustering van de indicatoren voor fysieke overlast tot één index en
- aparte vermelding van de indicatoren bewonersoordeel over de woonomgeving en woning en de verhuisgeneigdheid van huishoudens (3).

De wijken zijn in de tabellen geclusterd per gemeente.

---

¹ De wijk- en buurtindeling is niet gelijk over de jaren heen.

Tabel 1. De indicatoren voor de bepaling van de aandachtswijken.

Thema	Bron	Peiljaar	
Achterstanden			
Sociaal-economisch			
1. Inkomen	RIO, CBS	2002	gemiddeld besteedbaar particulier huishoudinkomen
2. Werk	RIO, CBS	2002	aandeel werkenden
3. Opleiding	Wegener/Geo- marktprofiel	2002	aandeel huishoudens met lage opleiding vraagstelling : aantal mensen met een lage opleiding in uw straat? 9 antwoordklassen van extreem weinig via gemiddeld naar extreem veel berekening : aandeel bovengemiddeld op het totaal
Fysiek			
Woningvoorraad	CBS/Syswov/	2002,2006	aandeel woningen klein , oud en goedkoop
4. Kleine woningen	/CFV		# klein : eengezinsw 4 en minder kamers; meergezinsw 3 en minder kamers
5. Oude woningen			# oud : bouwjaar 1970 en eerder
6. Goedkope woningen			# goedkoop : sociale huurwoningen
Problemen			
Sociaal	WBO/WoON	2002,2006	
7 sociale overlast, vandalisme en onveiligheid			Oordeel bewoner vervelende voorvallen en misdrijven in de buurt
7 vandalisme			# bekladding van muren en/of gebouwen, komt dit in uw buurt voor?
8 vandalisme			# vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes, komt dit in uw buurt voor?
9. sociale overlast			# ondervindt u overlast door directe burens?
10 sociale overlast			# ondervindt u overlast door omwonenden?
11. onveiligheid			# bent u bang om in de woonbuurt lastig gevallen of beroofd te worden?
Fysiek	WBO/WoON	2002,2006	
12. tevredenheid woning			Hoe tevreden bent u met uw huidige woning?
13. tevredenheid woonomgeving			Hoe tevreden bent u met uw huidige woonomgeving?
14. verhuisceneidheid			Aandeel verhuisceneigde hh en hh die al andere woning gevonden hebben
fysieke overlast			Oordeel bewoner over vervelende voorvallen in de buurt
15. geluidsoverlast			# in welke mate ondervindt u in uw buurt vormen van geluidsoverlast?
16. vervuiling			# idem overlast door stank, stof, vuil?
17. verkeer			# idem overlast door het verkeer?
18. veiligheid			# oordeel bewoner m.b.t. de veiligheid qua verkeerssituatie

RIO = Regionaal Inkomens Onderzoek
CBS = Centraal Bureau voor de Statistiek
SYSWOV = Woningvoorraadsysteem VROM
CFV = Centraal Fonds Volkshuisvesting
WBO = Woningbehoefteonderzoek
WoON = Woon Onderzoek Nederland

Bijlage 1a. Tabel 2. Indicatoren voor de 40 wijken.

wijknr.	gemeente	wijknaam	aantal ge- selecteerde 4pc-gebieden binnen wijk	Achterstanden				Problemen				
				gemiddeld huishoud- inkomen (x1000) 2002	% huishoudens met lage opleiding 2002	% werkenden 2002	% woningen van lage kwaliteit 2006	indicator sociale overlast index 2006	indicator fysieke overlast index 2006	% verhuis- geneigde huishoudens index 2006	gemiddeld cijfer woon- omgeving index 2006	gemiddeld cijfer woning, index 2006
1	Alkmaar	Overdie	1	23	58	52	33	123	113	161	86	90
2	Amersfoort	De Kruiskamp	1	23	40	55	35	127	125	138	82	91
3	Amsterdam	Amsterdam Noord	3	24	61	55	47	119	112	189	85	82
4	Amsterdam	Westelijke Tuinsteden	8	25	65	52	37	115	108	140	90	89
5	Amsterdam	Bos en Lommer	3	22	57	60	31	120	116	131	91	88
6	Amsterdam	Amsterdam Oost	2	21	51	61	31	121	130	159	92	89
7	Amsterdam	Bijlmer	2	22	48	60	16	128	120	163	83	89
8	Arnhem	Klarendal	1	20	49	56	30	108	113	168	89	90
9	Arnhem	Presikhaaf	1	21	54	52	42	119	113	168	85	85
10	Arnhem	Het Arnhemse Broek	1	19	28	60	24	115	115	152	87	92
11	Arnhem	Malburgen/Immerloo	3	21	62	51	35	119	106	129	86	90
12	Deventer	Rivierenwijk	1	19	64	54	28	132	133	213	79	80
13	Eindhoven	Woensel West	1	19	53	50	42	116	117	148	87	88
14	Eindhoven	Doornakkers	1	22	60	51	34	115	123	90	85	94
15	Eindhoven	Bennekel	1	22	56	52	30	114	117	137	79	90
16	Groningen	Korrewegwijk	1	15	29	38	49	103	99	220	96	94
17	Groningen	De Hoogte	1	17	42	43	42	108	110	191	84	82
18	Heerlen	Meezenbroek	1	22	67	51	32	117	115	62	89	93
19	Leeuwarden	Heechterp/Schieringen	1	16	37	40	40	131	114	230	81	94
20	Maastricht	Maastricht Noordoost	2	20	53	43	25	118	130	128	81	94
21	Nijmegen	Hatert	1	22	76	44	43	136	99	114	97	96
22	Rotterdam	Rotterdam West	7	21	58	53	34	122	109	123	83	85
23	Rotterdam	Rotterdam Noord	5	21	66	51	31	133	127	187	80	89
24	Rotterdam	Bergpolder	1	21	46	66	13	114	129	219	88	87
25	Rotterdam	Overschie	1	23	63	47	33	107	104	105	91	92
26	Rotterdam	Oud Zuid	6	21	64	55	22	124	113	123	87	86
27	Rotterdam	Vreewijk	1	23	74	47	58	113	104	119	90	92
28	Rotterdam	Zuidelijke Tuinsteden	2	22	69	46	41	126	104	124	78	87
29	Schiedam	Nieuwland	2	23	51	49	31	114	105	110	85	93
30	s-Gravenhage	Stationsbuurt	1	21	19	52	21	127	127	86	83	88
31	s-Gravenhage	Schilderswijk	2	22	25	53	19	131	122	104	75	87
32	s-Gravenhage	Den Haag Z-West	6	22	44	48	44	115	103	120	89	88
33	s-Gravenhage	Transvaal	1	21	28	58	23	135	123	186	83	78

wijknr.	gemeente	wijknaam	aantal ge- selecteerde 4pc-gebieden binnen wijk	gemiddeld huishoud- inkomen (x1000) 2002	% huishoudens met lage opleiding 2002	% werkenden 2002	% woningen van lage kwaliteit 2006	indicator sociale overlast index 2006	indicator fysieke overlast index 2006	% verhuis- geneigde huishoudens index 2006	gemiddeld cijfer woon- omgeving index 2006	gemiddeld cijfer woning, index 2006
34	Utrecht	Kanaleneiland	2	24	45	53	25	126	112	156	86	88
35	Utrecht	Ondiep	1	22	54	50	43	128	118	290	86	76
36	Utrecht	Overvecht	4	23	52	50	32	125	101	180	87	89
37	Utrecht	Zuilen Oost	1	24	45	60	27	122	94	134	90	88
38	Zaanstad	Poelenburg	1	26	52	60	41	126	115	219	80	81
39	Dordrecht	WielwijkCrabbehof	1	23	55	49	32	115	103	147	87	92
40	Enschede	Velve-Lindenhof	1	22	41	50	25	103	111	112	90	92
	Totaal 40 wijken			22	55	53	32	121	113	143	86	88
	Overige 100 aandachtswijken			24	42	56	24	109	108	119	96	95
	Nederland			30	42	64	12	100	100	100	100	100